

Razvoj kulturnega kapitala romskih učencev - KULKO

**KURIKULUM PODIZANJA RAZINE OSNOVNOG KULTURNOG KAPITALA
ROMSKIH UČENIKA UZ POMOĆ
RAZVOJA ČITALAČKE PISMENOSTI**

LJUDSKA UNIVERZA LENDA
NÉPI EGYETEM LENDVA

OSNOVNA ŠKOLA
OREŠNICA

Co-funded by
the European Union

Razvoj kulturnega kapitala romskih učencev

Erasmus+ : KA210-SCH-38761E4C

Akronim projekta: KULko

Trajanje: 01. 03. 2022 – 1. 09. 2023

Vodeći partner: Ljudska univerza Lendava (Slovenija)

Preostali partneri: Pučko otvoreno učilište Čakovec (Hrvaška), Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci (Slovenija), Osnovna šola Orehovica (Hrvaška)

Co-funded by the
European Union

2021-2-SI01-KA210-SCH-000050241

SADRŽAJ

1. SVRHA I OPIS PROGRAMA	3
1.1. <i>Svrha i ciljevi učenja i poučavanja</i>	3
1.2. <i>Vrijednosti i principi učenja i poučavanja</i>	3
2. OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA PROGRAMA	5
3. STRUKTURA NASTAVNOG PROGRAMA	6
3.1. <i>Jezik i komunikacija</i>	6
3.2. <i>Kultura i stvaralaštvo</i>	6
3.3. <i>Medijska pismenost</i>	7
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI PREMA SADRŽAJNIM SKUPOVIMA KURIKULUMA	8
5. MEĐUPREDMETNA POVEZANOST	14
6. RAZVOJ KULTURNOG KAPITALA I ČITALAČKE PISMENOSTI KOD ROMSKIH UČENIKA	15
7. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	17

1. SVRHA I OPIS PROGRAMA

1.1. Svrha i ciljevi učenja i poučavanja

Odgaj i obrazovanje imaju veliku ulogu u osobnom i društvenom razvoju svakog pojedinca. Učenici, pripadnici romske zajednice, unatoč činjenici da bi moderno društvo trebalo biti otvoreno i prihvatljivo, svakodnevno se susreću s nizom predrasuda i stereotipa. Cilj Nastavnog plana i programa za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti u prva tri razreda osnovne škole je stjecanje temeljnih kompetencija nacionalnog jezika. Svrha Nastavnog plana i programa za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti je razvijanje temeljnih kompetencija pismenosti učenika na nacionalnom jeziku za potrebe usmene i pisane komunikacije. Uspješnim ovladavanjem hrvatskim/slovenskim jezikom u govoru i pismu učenici će moći aktivno sudjelovati u društvu znanja u kojem žive, lakše će sudjelovati u nastavi, a dobro osnovno poznavanje nacionalnog jezika omogućiti će im da utječu na lakše snalaženje u raznim životnim situacijama u kojima će se naći kao odrasli u budućnosti.

1.2. Vrijednosti i principi učenja i poučavanja

Učenici koji će pohađati program razvoja kulturnog kapitala i temeljnih jezičnih kompetencija u slovenskom/hrvatskom jeziku, koji će se provoditi prema Nastavnom planu i programu za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti, imaju različite okolnosti u kojima žive, npr. hrvatski/slovenski jezik za njih jezik većine, imaju nejednaku količinu kulturnog kapitala u odnosu na većinsko društvo, a posljedično i smanjene komunikacijske vještine u odnosu na učenike čiji je materinski jezik hrvatski ili slovenski jezik i koji su dio većinskog društva. Mnogi vanjski čimbenici, npr. druga jezična obitelj i zajednica, drugačiji kulturni kapital romske zajednice u kojoj žive, uzrokuju jezični deficit na nacionalnom jeziku, a potonji kasnije dovodi do deficita u učenju koji se očituju gubitkom motivacije za školovanje i ranom napuštanjem osnovnog obrazovanja. Za uspješno svladavanje hrvatskog i slovenskog jezika, koji pripadnicima romske

zajednice nisu materinski, važno je stvoriti pozitivno okruženje za učenje. Dakle, u modelu dopunske nastave nacionalnog jezika, u okviru kojega se vodi računa o upoznavanju i stjecanju kulturnog kapitala većinskog društva, fokus učenja i poučavanja mora biti na samom učeniku i njegovim potrebama i sposobnosti, a već stečena znanja i vještine potrebno je nadograđivati. Kroz pedagoški proces mora se promicati jednakost, ali i različitost. Za poticanje uspješnijeg ovladavanja hrvatskim/slovenskim jezikom učenike je potrebno upoznati ne samo s jezikom, već i s kulturom društva u kojem žive i kojim su okruženi.

Co-funded by the
European Union

2021-2-SI01-KA210-SCH-000050241

2. OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA PROGRAMA

Obrazovni ciljevi učenja prema pripremljenom nastavnom planu i programu su sljedeći:

- ovladavanje osnovnim jezičnim aktivnostima: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje na hrvatskom/slovenskom jeziku radi izražavanja misli, osjećaja i dojmova u različitim komunikacijskim situacijama;
- razvijanje i njegovanje kulturnog identiteta i odgovornog sudjelovanja u široj društvenoj zajednici;
- razvijanje vještina kritičkog mišljenja;
- osposobljavanje učenika za cjeloživotno učenje;
- razumijevanje i poštivanje običaja i važnih događaja i pojedinaca društva u kojem žive, te njegovanje i razvijanje vlastitog nacionalnog identiteta koji je temelj podizanja kulturnog kapitala većinskog društva.

3. STRUKTURA NASTAVNOG PROGRAMA

Predmetni kurikulum dodatnog učenja slovenskog i hrvatskog jezika obuhvaća tri skupa sadržaja:

1. Jezik i komunikacija.
2. Kultura i kreativnost.
3. Medijska pismenost.

3.1. Jezik i komunikacija

Jezik i komunikacija podrazumijevaju sposobnost izražavanja misli, ideja, osjećaja i stavova u usmenom i pisanom obliku te u različitim komunikacijskim situacijama. U različitim komunikacijskim kontekstima učenik stječe temeljne kompetencije za ovladavanje jezičnim aktivnostima: slušanje, čitanje, pisanje i govor. Koristi kritičko mišljenje u svrhu učenja i osobnog razvoja. Tijekom učenja nacionalnog jezika i posljedično usvajanja elemenata kulturnog kapitala većinskog naroda, učenici razvijaju svijest o ljudima koji poštuju svoj, a ujedno i jezični identitet sredine, te uče o kulturi većinskog naroda, njegovim normama i vrijednostima koje tijekom procesa sekundarne socijalizacije internaliziraju u procesu učenja.

Pritom učitelji koji predaju moraju biti suptilni i u pogledu svoje kulture i jezika kako se nastava ne bi pretvorila u prikrivenu asimilaciju romske djece.

3.2. Kultura i stvaralaštvo

Kultura i stvaralaštvo odnosi se na razumijevanje umjetničkih i neumjetničkih tekstova, koji imaju različite nacionalne, kulturne, društvene i estetske vrijednosti, a ujedno su umjetnički tekstovi domaćih autora, namijenjeni najmlađima, najbolji prijenosnici kapitala većinskog društva.

Skup sadržaja kulture i stvaralaštva obuhvaća interpretaciju i vrednovanje tekstova u svrhu osobnog razvoja učenika. Učenici razvijaju sposobnost kritičkog mišljenja i razumijevanja umjetničkih i ostalih djela na hrvatskom ili slovenskom jeziku. Proučavaju, promišljaju i prezentiraju tradicijske običaje i kulturne značajke hrvatskoga/slovenskoga jezika i društva koje ih okružuje, a istodobno upoznaju običaje i tradiciju većinskoga naroda te uz odgovarajuće didaktičke pristupe njeguju i čuvaju običaje i tradiciju svoje zajednice.

3.3. Medijska pismenost

U sklopu medijske pismenosti učenici razvijaju sposobnost vrednovanja i odabira kvalitetnih medijskih sadržaja. Učenici se upoznaju sa sigurnim korištenjem digitalne tehnologije bez koje je život u školi, ali i u privatnom životu, gotovo nemoguće zamisliti. Sadržajni dio uključuje kritički odnos prema medijskim porukama, utjecaj medija na pojedinca i društvo, kreiranje vlastitih poruka i njihovu razmjenu.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI PREMA SADRŽAJNIM SKUPOVIMA KURIKULUMA

Tablica 1: Sadržajni skup Jezik i komunikacija

1. Jezik i komunikacija	
Opći cilj	Specifični ciljevi
1.1. Učenik razumije kratke rečenice.	<ul style="list-style-type: none"> • Razumije kratke rečenice vezane uz neposrednu okolinu popraćene vizualnim i/ili kinestetičkim sadržajem, izgovorene polako, jasno i razgovijetno s dugim stankama i višestrukim ponavljanjem. • Reagira verbalno i neverbalno na slušne, pisane i vizualne podražaje (npr. upute, naredbe itd.). • Prepoznaje i povezuje grafičku i zvučnu sliku riječi. • Prepoznaje glasove, naglasak, ritam i intonaciju slovenskog/hrvatskog jezika.
1.2. Učenik naglas čita riječi, rečenice i kratke tekstove.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje grafijske slike riječi za globalno čitanje. • Čita naglas riječi i rečenice o poznatim temama koristeći poznata jezična pomagala. • Prepoznaje i oponaša pravilan izgovor i intonaciju slovenskog/hrvatskog jezika.
1.3. Učenik izgovara riječi i kratke rečenice koje oponašaju izgovor i intonaciju modela.	<ul style="list-style-type: none"> • Izgovara kratke i vrlo jednostavne rečenice, brojeve i rime prema audio predlošku. • Imenuje i opisuje ljude, predmete, jednostavne radnje i situacije nizom kratkih i vrlo jednostavnih rečenica. • Koristi osnovna jezična pravila.
1.4. U razgovoru učenik sa sugovornikom izmjenjuje kratke poznate rečenice.	<ul style="list-style-type: none"> • Spontano koristi naučene osnovne komunikacijske obrasce za razmjenu informacija. • Postavlja i odgovara na jednostavna pitanja. • Sudjeluje u kratkim dijalozima i igranju uloga.
1.5. Učenik prepisuje riječi, fraze i kratke rečenice.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepisuje slova, riječi i rečenice (imitacija fonta) prema predlošku.

- Dopunjava slova koja nedostaju u poznatim riječima te riječi koje nedostaju u rečenicama.
- Uočava povezanost fonema i grafema u hrvatskom jeziku.
- Prepoznaje grafički zapis riječi i njihove zvučne slike.

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA:

Preporučene teme:

- Dom i obitelj: članovi obitelji, dom, prostorije u domu, okoliš
- Tko sam ja: dijelovi tijela, briga o tijelu i zdravlju
- Škola: školski pribor, prostorije, djelatnici
- Zanimanja
- Pozdravi
- Hrana
- Priroda: biljke i životinje iz okoliša, godišnja doba
- Prostor: odnosi u prostoru, promet

Preporučuju se sljedeće vrste riječi i strukture rečenica:

- glagoli, glagolska vremena
- imenice
- zamjenice
- brojevi
- negacije
- jednostavne rečenice

Jezične i komunikacijske funkcije:

- predstavljanje
- pozdravljanje
- imenovanje stvari, bića i pojava
- razumijevanje jednostavnih uputa
- postavljanje pitanja
- upotreba jednostavnih rečenica u govoru i pismu

POMAGALA U UČENJU:

Preporučene vrste tekstova: slikovnice, brojalice, pjesme, poznate bajke, zagonetke, pjesmice, igre.

Preporučene aktivnosti: igra pamćenja, dopunjavanje teksta riječima koje nedostaju, igranje uloga, gluma, jezične igre (Bingo, Pogodi tko/što sam, juha ili kompot, sricanje, Gledam te...), rad prema prema uputama (crtanje i bojanje prema uputama).

Tablica 2: Sadržajni skup Kultura i stvaralaštvo

2. Kultura i stvaralaštvo	
Opći cilj	Specifični cilj
2.1. Učenik prepoznaje osnovne obrasce primjerenog ponašanja prema drugima u vlastitoj kulturi i kulturi većinskog naroda.	<ul style="list-style-type: none">• Na konkretnim primjerima u stvarnim ili simuliranim situacijama prepoznaje prihvatljiva i neprihvatljiva ponašanja te se ponaša korektno i prijateljski prema drugima.• Primjereno odgovara u vrlo jednostavnim komunikacijskim situacijama na slovenskom/hrvatskom jeziku.
2.2. Učenik sluša/čita umjetnički tekst, razumije o čemu tekst govori i prepoznaje književne tekstove prema književnoj vrsti u skladu s jezičnim razvojem i dobi.	<ul style="list-style-type: none">• Sluša/čita prilagođene književne tekstove iz dječje književnosti na slovenskom/hrvatskom jeziku u slikama ili stripovima.• Sluša i izvodi tradicionalne i moderne dječje pjesme na slovenskom/hrvatskom jeziku.• Pročitane priče rekonstruira svojim riječima u jednostavnim rečenicama.
2.3. Učenik pokazuje znatiželju i interes za kulture vezane uz slovenski/hrvatski jezik.	<ul style="list-style-type: none">• Pokazuje zanimanje i interes za vrlo jednostavne sadržaje na nacionalnom jeziku.• Postavlja pitanja o srodnim temama i običajima na slovenskom/hrvatskom jeziku.• Imenuje osobe iz radnog materijala i zanima se za njihovu svakodnevicu.

	• Pozitivno reagira na sadržaje vezane uz praznike i običaje te rado sudjeluje u aktivnostima na slovenskom/hrvatskom jeziku.

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA:

Sadržajna cjelina Kultura i kreativnost postiže rezultate s istim jezičnim sadržajem kao i u prva sadržajna cjelina, ali uz određene prilagodbe. Na primjer, tema "Pozdrav" može se prilagoditi tako da učenike podsjeti da postoje službeni i neslužbeni pozdravi u slovenskom/hrvatskom jeziku. Učimo ih koje pozdrave koristiti kada pozdravljaju bliske osobe (npr. obitelj i prijatelje) ili strance. Treba spomenuti i kulturnu razliku između slovenskog/hrvatskog i romskog jezika (oblik -ti ili -vi u obraćanju s poštovanjem).

PREPORUKE ZA POSTIZANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA:

Aktivnosti u sadržajnom dijelu Kultura i kreativnost usmjerene su na postizanje rezultata u sva tri sadržajna dijela kurikulumu. Naglasak je na prihvaćanju različitosti kultura i uspješnom savladavanju običaja svake kulture u susretu s njom. Preporuča se odabrati sadržaj učenja koji je blizak učenicima i njihovim iskustvima kako bi svoju kulturu mogli usporediti s drugima.

Preporučene aktivnosti:

- kreativni, čitalački sati u svom okruženju (Božić, Fašnik, Uskrs);
- posjet kazalištu;
- posjet muzeju;
- posjet knjižnici;
- posjet kinu;
- posjećivanje događanja u lokalnoj zajednici;
- sudjelovanje u obilježavanju značajnih datuma;
- sudjelovanje u školskim i općinskim priredbama;
- obilježavanje Svjetskog dana Roma.

Tablica 3: Sadržajni skup Medijska kultura

3. Medijska kultura	
Opći cilj	Specifični ciljevi
3.1. Učenik se služi različitim izvorima informacija.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje strukturu udžbenika. • Razlikuje vrste zadataka. • Upoznaje načine korištenja informacija u različitim izvorima, kao što su npr. udžbenici i slikovni rječnici te u njima traži značenje i objašnjenje nepoznatih riječi. • Razumije pojedine riječi u udžbeniku i slike u slikovnom rječniku. • Upoznaje dječje časopise i njihovo korištenje.
3.2. Učenik prepoznaje neke strategije za učenje i korištenje jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje sličnosti s riječima koje poznaje i na materinjem jeziku. • Uzima u obzir osnovne korake koji vode do razumijevanja riječi i rečenica te doprinose lakšem izražavanju. • Koristi neverbalne znakove za komunikaciju. • Sudjeluje u jednostavnim zadacima u grupi ili radi u paru. • Zauzima pozitivan stav i razvija pozitivne emocije prema učenju slovenskog/hrvatskog jezika. • Razumije da su pogreške sastavni dio procesa učenja i prevladava strah od pogrešaka. • Unatoč nesigurnosti, govori slovenski/hrvatski.
3.3. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.	<ul style="list-style-type: none"> • Odabire i obrađuje odgovarajuće medijske sadržaje: animirane filmove, televizijske i radijske emisije za djecu, obrazovne i dječje emisije, kazališne predstave, slikovnice i knjige za djecu. • Sluša lektiru ili samostalno čita kratke tekstove u književnim i zabavno-poučnim časopisima za djecu. • Prepoznaje i koristi obrazovne digitalne medije primjerene dobi.

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA:

U medijskoj kulturi rezultati se postižu istim jezičnim sadržajem kao u prijašnjim sadržajnim dijelovima, ali uz određene prilagodbe. Teme su prilagođene dobi učenika, njihovim interesima i sadržajima iz njihova života. Predviđeno je korištenje interaktivnih vježbi, rad s računalom (prilagođeno dobi djeteta).

POMAGALA U UČENJU:

- Slikovni rječnici, dječji časopisi, udžbenici/radni materijali, animirani filmovi, televizijske i radijske emisije za djecu, obrazovni i dječji programi, kazališne predstave, slikovnice i knjige za djecu, digitalni sadržaji primjereni dobi djeteta.
- Video i audio priče sa zadacima za provjeru razumijevanja.

5. MEĐUPREDMETNA POVEZANOST

Kurikulum se sastoji od sadržajnih cjelina: Jezik i komunikacija, Kultura i stvaralaštvo i Medijska pismenost te je sastavni dio jezično-komunikacijskog, društveno-humanističkog i umjetničkog područja. Razvijanjem osnovnih vještina čitanja i pisanja u svim oblicima učenici se osposobljavaju za lakše i jednostavnije izražavanje ideja, stavova i mišljenja u međupredmetnim predmetima. Učenika se potiče na usmeno i pismeno izražavanje u različitim predmetnim područjima, pri čemu se posebna pozornost posvećuje njegovim interesima i "jakim područjima". Sposobnost prihvaćanja različitosti, suradničkog rada, uspješnog rješavanja problema i stjecanja samopouzdanja povezana je s međupredmetnom temom *Osobni i društveni razvoj*¹. Sposobnost korištenja različitih strategija učenja, prepoznavanje vrijednosti učenja, razvijanje pozitivne slike o sebi kao učeniku povezana je s temom *Učiti kako učiti*¹, što je također jedna od temeljnih kompetencija. Stjecanje znanja o ljudskim pravima, pravu na slobodu i nacionalnu ravnopravnost i ravnopravnost, prihvaćanje temeljnih ljudskih vrijednosti (brak, obitelj, zajednica) povezuje se s međupredmetnom temom *Građanski odgoj i obrazovanje*¹. Pravo na zdravstvenu zaštitu, stjecanje znanja i vještina za pomoć sebi i drugima, stjecanje zdravstvene pismenosti povezani su s međupredmetnom temom *Zdravlje*¹. Učenje i poučavanje o primjerenom i odgovornom korištenju informacija, njihovom traženju, razumijevanju i kritičkom vrednovanju u digitalnom okruženju povezano je s međupredmetnom temom *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije*¹.

Kurikulum razvija kompetencije za cjeloživotno učenje, omogućuje samostalno i kritičko promišljanje vlastitog identiteta i položaja u vlastitoj zajednici, ali i većinskoj zajednici u suvremenom društvu.

¹ Međupredmetne teme se u Hrvatskoj ostvaruju međusobnim povezivanjem odgojno-obrazovnih područja i nastavnih tema svih nastavnih predmeta, a cilj je kroz sve nastavne predmete ostvariti odgojno-obrazovna očekivanja svih međupredmetnih tema. Navedeno znači da nastavnici unutar svakog nastavnog predmeta ostvaruju očekivanja onih međupredmetnih tema koje su mu sadržajem i očekivanjima bliske

6. RAZVOJ KULTURNOG KAPITALA I ČITALAČKE PISMENOSTI KOD ROMSKIH UČENIKA

Temeljno načelo Kurikuluma za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti je usmjerenost na učenika i razvoj njegovih jezičnih kompetencija u svim životnim situacijama. Cilj kurikuluma je ovladavanje temeljnim jezičnim aktivnostima slušanja, govorenja, čitanja i pisanja na slovenskom/hrvatskom književnom jeziku. Razvija se i njeguje osjećaj pripadnosti zajednici u kojoj učenik živi i obrazuje se, poštivanje vlastitog identiteta, ali i poštivanje i prihvaćanje običaja i vrijednosti drugih. Kurikulum također razvija sposobnost kritičkog mišljenja i rješavanja problema u konkretnim situacijama. Učenik je aktivno uključen u proces učenja i poučavanja te razvija pozitivan stav prema navedenom.

Kurikulum za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti obuhvaća različite metode i oblike poučavanja te je prilagođen dobi i sposobnostima učenika. U prvom razredu naglasak je na usmenom izražavanju i razumijevanju slušanog, dok se u drugom i trećem razredu nastava proširuje pismenim izražavanjem misli, osjećaja i potreba.

Uloga učitelja uvelike pridonosi uspješnom savladavanju slovenskog/hrvatskog jezika za učenike kojima taj jezik nije materinski. Stvaranje ugodne atmosfere u razredu, poticanje i motiviranje za ovladavanje slovenskim/hrvatskim jezikom, prilagođavanje metoda i oblika rada, sadržaja učenja i odabir materijala za učenje temeljne su zadaće svakog učitelja. Važna je uloga učitelja u realizaciji programa prema pripremljenom nastavnom planu i programu te dobra suradnja s drugim učiteljima, roditeljima i stručnim suradnicima škole. Kako bi sam proces učenja i poučavanja bio kvalitetan i uspješan, nastavnik mora biti stručan, profesionalan, slijediti i koristiti suvremene metodičke pristupe te se redovito usavršavati.

Učenicima i nastavnicima trebaju biti dostupni različiti izvori znanja prilagođeni potrebama i sposobnostima učenika. Nastavnik odabire nastavne materijale sam ili u suradnji s učenicima. Nastavni materijali usklađeni su s ciljevima učenja i aktivnostima

učenika te uključuju različite vrste tekstova svih funkcionalnih stilova, različite sadržaje i strukture u različitim medijima. Jezično didaktički predložak usklađen je s jezičnom i razvojnom dobi učenika, njegovim interesima, iskustvima i prethodno stečenim jezičnim znanjima, sposobnostima i vještinama. Sredstva za učenje i poučavanje moraju biti raznolika i dostupna učenicima tijekom učenja i poučavanja. Nastavnik bi trebao koristiti digitalne i multimedijske sadržaje u svojem radu.

U radu s učenicima nastavnik treba polaziti od načela formativnog praćenja, što znači da polazi od predznanja učenika postavljajući zajedno s učenikom ciljeve koje ocjenjuje (povratna informacija) i dopunjuje tijekom praćenja (i dokaza). Rad i znanje treba cijeliti odnosno, evaluirati, a na temelju nalaza treba postaviti daljnje ciljeve. Učitelj vodi i usmjerava učenika u učenju (uz korake formativnog praćenja). Potrebno je težiti da učenik postaje sve samostalniji i motiviraniji za rad i učenje. Na taj način znanje za njega postaje vrijednost za koju je spreman marljivo raditi, a ujedno preuzima odgovornost za svoj napredak i postignuća. Takva vrsta rada je vrlo individualizirana.

Predmet se uči od prvog do trećeg razreda osnovne škole. Predviđena su dva tjedna nastave. Nastavni plan i program za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti koncipiran je na način da se svaki tjedan realiziraju dva sata programa, što odgovara 70 sati godišnje.

Nastavnik svojim izvedbenim planom samostalno planira sate provedbe, vježbi, ponavljanja, organizacije i provjeravanja prema postignuću rezultata i napredovanju učenika. Broj sati prema organizacijskim područjima raspoređen je prema načelu unutarpredmetne korelacije i integracije, tj. u jednom satu je moguće podučavati i naučiti sadržaje sva sadržajna skupa. Učenici su raspoređeni u razrede prema kronološkoj dobi.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s posebnim potrebama) učitelji pripremaju kurikulum usmjeren na učenika. Rad s ovim učenicima zahtijeva individualizirani pristup, u kojem se prilagođava stupanj ostvarenosti odgojno-obrazovnog rezultata, opseg nastavnih sadržaja i aktivnosti.

7. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Nastavnim planom i programom za podizanje razine temeljnog kulturnog kapitala romskih učenika kroz razvoj čitalačke pismenosti predviđeno je postizanje odgojno-obrazovnih rezultata koji se vrednuju isključivo formativno u obliku zapisa. Elementi ocjenjivanja su slušanje s razumijevanjem, čitanje s razumijevanjem, usmeno i pisano izražavanje. Naglasak je također na praćenju zalaganja studenata u pedagoškom procesu, odgovornosti, samostalnosti, komunikaciji i suradnji. Formativno ocjenjivanje u obliku bilježaka dobra je povratna informacija za učenike, učitelje i roditelje. Tijekom cijele školske godine opisnim zapisima prati se i vrednuje jezični, komunikacijski i kulturni razvoj učenika. Nema zaključne ocjene, na kraju školske godine sastavlja se izvješće o postignutim, djelomično postignutim i neostvarenim obrazovnim rezultatima.

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CMEPIUS. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.